

HÚZD MEG JOBBAN!

Nem tudom, mi lesz a sorsa ennek a négy táncos lábú melósnak ott a Róbert Károly körút és a Váci út kereszteződésében (apropó, tudja valaki, miért hívjuk *Károly Róbert*et Róbert Károlynak, amikor körút? – pedig nem mindegy, hogy *István* király vagy *Király István*, hogy csak egy triviális példát említsünk). A hírekben egyelőre nem esik szó róluk, de ha a felhőkarcoló, amelyet erre a területre terveztek, zöld utat kap, félek, meg lesznek számlálva napjaink. Mennek a szoborparkba vagy valami csendes mellékutca torkolatába. Kár lenne értük pedig, egy letűnt világ fanyar üzenetét őrzik, olyan üzenetet méghozzá, melyet, félek, már a mai sétáló se tud leolvasni róluk lábjegyzetek használata nélkül.

A krómacél lemezből készült, majd' három méter magas

szoborkompozíció, amely négy, egymás felé forduló munkás-szerű alakot ábrázol, s amely egy medence közepén kialakított kis szigeten foglal helyet, eredetileg a *Pázmány Margit* tervezte angyalföldi párház főbejárata előtt állt, s jelentését is azzal együtt nyerte el. Pontosabban a jelentéseit: merthogy az épület a hetvenes évek végén, a szobor a nyolcvanasok elején került a helyére. Abban az időben tehát, amikor a hivatalos állami ideológia és a társadalom valódi értékrendje már köszönő viszonyban sem volt egymással, de ők ketten még békésen megfértek egymás ellen. Amikor tehát már lehetett modern, többfunkciós, elegáns, nyitott párházat álmodni a tizenharmadik kerületbe, de még úgy illett, hogy készüljön mellé egy szobor is, munkásokról, akik mégiscsak a társadalom

vezető ereje (szövetségben a téveszparaszsággal és a haladó értelmiséggel), akik nevében a hatalom birtokosai a frissen épült párházban pöffeszkedtek. Ezt a maszlagot minden május elsején messzire vitték a recsegő mikrofonok, de sem azok nem hitték, akik mondták, sem azok, akik hallgatták. Hogy mennyire, de mennyire így volt, szépen példázza ez az épület és ez a szobor. Az épület, amely azóta volt már Alkotmánybíróság és Államkincstár meg Nyugdíjnyújtó Igazgatóság, és az a hír járja, hogy most, a tér újrendezése kapcsán, lebontják. És a szobor, melynek – a források szerint legalábbis – még az alkotója is bizonytalan. Van, aki *Marosán László*, van, aki *Kiss István* művének tartja. E sorok írója, a többséggel egybehangozóan, az utóbit fogadja el.

Vegyük hát szemügyre közelebbről. Munkások, ez a cím, négy, egymás felé forduló férfi, egyforma magasak és körülbelül egykorúak, overall és kiskabátot viselnek, valamint simléderes sapkát, egyikük szemüveget is, olyasfélét, mint amelyet a hegesztők szoktak. Semmilyen szerszám nincs a kezükben, mozdulatlanul állanak, karbafont kézzel, lábuk alatt valamely különös gyártmány, mely leginkább egy felnagyított legójáték-darabra hasonlít, dugattyúrészlet vagy turbinafoszlány, mindegy is, a póz, melyben a szobor hősei birtokba veszik e tárgyat, sokkal inkább a vadászok győztes póza, akik épp most terítették le ősi ellenségüket, mintsem az alkotó büszke kiállása, aki épp most teljesítette túl az éppen aktuális öt éves tervet.

Vegyük még hozzá a következőket: a négy alak, részben, mert befelé fordul, részben, mert egy vizes medence közepén áll, a bezártság, a megközelíthetlenség érzését kelti a nézőben. Ezt erősíti fel a krómacél is, amely középkori lovagokat formáz az angyalföldi melósokból. Nem tudom, mennyire tudatosult az alkotóban (és az avatáskori nézőben), hogy ez, így, voltaképpen paródia, a hivatalos korabeli értékek határozott megkérdőjelezése. A császár új ruhája.

Hogy aztán mi dolga lesz ennek a szobornak egy égbenyúló, csupa üveg bankszék-ház bejáratánál, az már egy másik kérdés. Feleljen rá az utókor, ha akar.

Névjegy: Munkások, Váci út 71.
 Felállítva: 1982
 Alkotó: Kiss István